

SCHRIKKELIJKE MIJNRAMP TE ANDERLUES - 1892

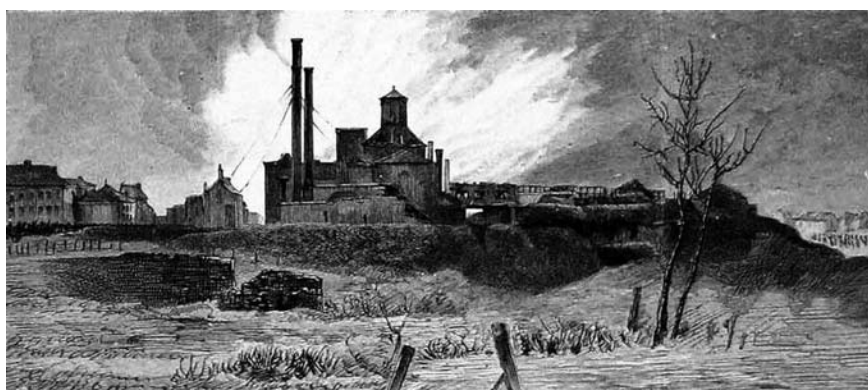
Dirck SURDIACOURT
Johan FRANÇOIS

Op vrijdag 11 maart 1892, omstreeks 7.45 u, doet er zich in de koolmijn s.a. des Houillères d'Anderlues, "Aulniats" genoemd, in put nr. 3, een zware gasontploffing voor: ongeveer 160 kompels verliezen er het leven en 10 zijn zwaar gewond op een totaal van 300 mijnwerkers¹. Na de gasexplosie zien de mijningenieurs zich genoodzaakt om de put onder water te zetten in de hoop zo de brand te blussen die ondergronds put nr. 2 bedreigt. Het vuur blijft nog meer dan twee jaar verder branden alvorens te doven.

Op 27 maart weet het zondagsblad *De Toekomst* te vertellen dat er nog steeds 115 mijnwerkers in de put ingesloten zitten: 7 op 370 m, 30 op 420 m en 78 op 500 m diepte². De schachten lopen tot op een diepte van 840 meter. Dezelfde dag kan men slechts 30 lichamen bergen. Tussen 12 en 15 maart worden nog vijf slachtoffers bovengehaald³. Deze ramp was te voorzien!

*"De oude mijnwerkers beweerden dat zij de ramp hadden voorzien en voorspeld! Sinds lang vreesden zij het grauwwuur. Eene maand geleden weigerde een zekere Vereneuil, langer in den put te dalen en hij gebood zijnen zoon het werk te staken. 'Dat gaat daar leelijk eindigen', had hij gezegd. Daaraan moet hij het leven danken. Het parket zal onderzoeken wat daarvan waar is."*⁴

Volgens *Het Land van Aalst* denkt de mijndirectie een zestal maanden nodig te hebben voor de herstellingen. Dan pas zal men ook de rest van de slachtoffers kunnen bovenhalen.⁵ Meer dan drie jaar later worden nog 125 lichamen

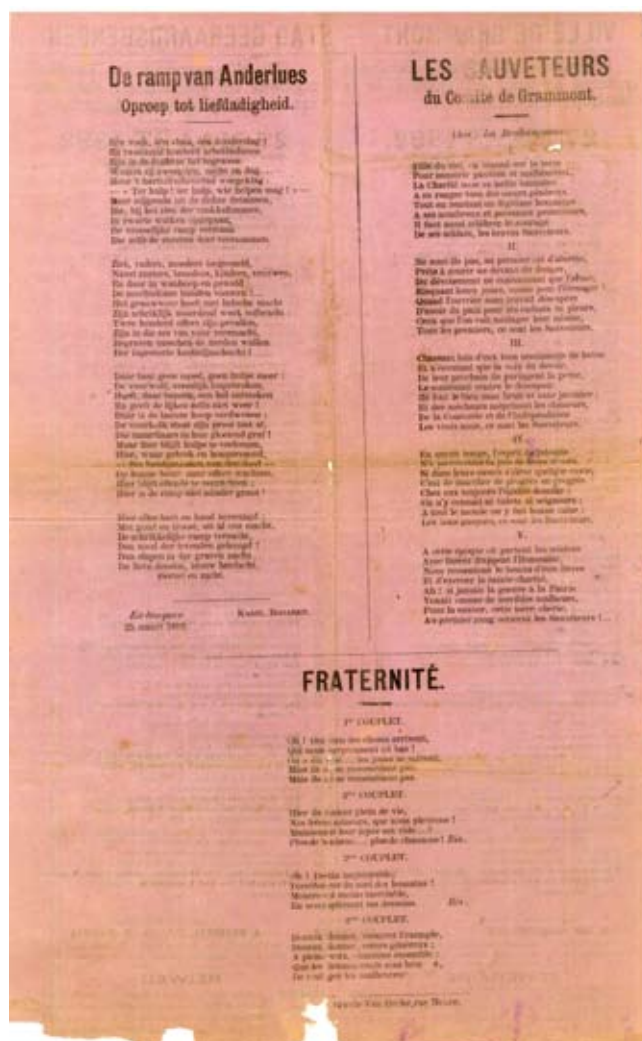
▲ De zware gasontploffing in de mijn van Anderlues (*The Graphic*, an illustrated weekly newspaper, maart 1892, p. 375)

La Catastrophe d'Anderlues. Autour du ventilateur, pendant l'incendie de la mine in L'Illustration, 19 maart 1892, voorblad. ►

geborgten.⁶ Dit verschrikkelijke drama dompelt niet alleen Anderlues en omstreken in diepe rouw. Over gans België zijn de mensen geschokt door deze verschrikkelijke ramp. In Geraardsbergen, waar heel veel mijnwerkers wonen, komt de

1. https://fr.wikipedia.org/wiki/Anderlues#cite_note-2, november 2015.
2. *De Toekomst*, Zondagsblad der Stad en het Arrondissement Yperen, 27 maart 1892, p. 3.
3. De getallen verschillen naar gelang de bron en het moment.
4. *Gazette van Lokeren*, 20 maart 1892, p. 1.
5. *Het Land van Aalst*, 27 maart 1892, p. 2.
6. <http://anderlues.histoire.over-blog.com/article-coup-de-grisou-du-11-mars-1892-85836152.html>, november 2015. De volledige lijst van de slachtoffers werd op 4 oktober 2011 gepubliceerd door de *Cercle d'Histoire d'Anderlues*. Het jongste slachtoffer is 13 jaar, het oudste slachtoffer 70 jaar.

Pamflet voor de aankondiging van het 'Officieel programma der Kavalkade' (Verzameling Johan François)

ramp zwaar aan. Het kon ook hen overkomen.
Prachtige Cavalcade ten voordele van de slachtoffers
 Op verschillende plaatsen worden omhalingen gedaan en "kalvakades" georganiseerd ten voordele van de slachtoffers van de mijnramp. Zo onder meer in Ieper (door de *Cercle Wallon/Walenkring*)⁷ en in Geeraardsbergen op zondag 27 maart. Ook in Aalst zouden katholieken en liberalen samen een grote actie (cavalcade) opzetten. Om een of andere duistere reden gaat dit echter niet door. In de verschillende

steden is dit een gezamenlijk initiatief van katholieken en liberalen met de bedoeling giften te verzamelen voor de 83 weduwen en de 255 wezen. Wat de socialisten betreft, deze blijken zich afzijdig te houden hoewel de ramp zo'n 750 mijnwerkers van de putten nr. 2 en nr. technisch werkloos maakt.
 In een minimum van tijd richt men een commissie⁸ op, onder voorzitterschap van Byl-Campen. Dit comité werkt een volledig programma uit en kan steunen op de medewerking van heel wat

mensen en organisaties; onder meer de muziekmaatschappijen *S^{te}. Cecilia, Orpheus, Tot Spijt van wie 't Benijdt*, de reuzenfamilie van Nederboelare, enz.. Die dag trekt de stoet langs de straten van Geeraardsbergen: vertrekkend van de Oudenaardsestraat en zo verder door de stad om te eindigen op de Markt. Over het financiële succes en de steun aan de slachtoffers is ons verder niets bekend, noch over het mogelijke voortbestaan van dit comité.

7. *De Toekomst*, 27 maart 1892, p. 1.

8. Het comité is, naast voorzitter Byl-Campen, samengesteld uit de ondervoorzitters A. Bruyneel (schepen) en V. Diericx, secretaris A. Van Hauwermeiren en de leden Fernand Dervieu, Victor De Schreye, Arthur De Ceuleneer, Camille De L'Arbre, Alfred De Vos, René Hanssens, Pierre Bockstaal, Auguste De Launoit, D'Haenens-Lefebure, Louis Graven, Franz Rens, Franz Struelens en Paul Van Cleemputte.